

Nederlandse tekst (titel VI, hoofdstuk II, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973).

RAAD VAN STATE, AFDELING ADMINISTRATIE.

A R R E S T

Nr. 82.268 van 16 september 1999

A. 71.885/VIII-1242

In zake : **BINON** Chantal,
Oudstrijderslaan 81, bus 13
1140 Brussel,

tegen :

de "Radio-Télévision belge de la
Communauté française"(RTBF).

DE RAAD VAN STATE, VIIIE KAMER,

Gezien het op 31 oktober 1996 ingediende verzoekschrift, waarbij Chantal BINON de nietigverklaring vordert van de beslissing van 3 september 1996 van de administrateur-generaal van de RTBF om haar toe te wijzen aan de dienst Post (sorteren);

Gezien de regelmatig uitgewisselde memories van antwoord en van wederantwoord;

Gezien het verslag van mevrouw DEBUSSCHERE, auditeur bij de Raad van State;

Gelet op de beschikking van 10 maart 1999, waarbij de neerlegging van het dossier en het verslag ter griffie wordt gelast;

Gelet op de kennisgeving van het verslag aan de partijen en gezien verzoeksters laatste memorie;

Gelet op de beschikking van 23 juni 1999, waarvan aan de partijen kennis is gegeven en waarbij wordt bepaald dat de zaak voorkomt op de terechtzitting van 3 september 1999;

Gehoord het verslag van mevrouw GEHLEN, staatsraad;

Gehoord de opmerkingen van Mr. DETRY, advocaat, die voor verzoekster verschijnt, en van de heer VIAL, adviseur-hoofd van dienst, die voor de verwerende partij verschijnt;

Gehoord het eensluidend advies van mevr. DEBUSSCHERE, auditeur;

Gelet op titel VI, hoofdstuk II, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973;

Overwegende dat de voor het onderzoek van de zaak dienstige feiten de volgende zijn :

1. Verzoekster, die op 1 augustus 1979 bij de RTBF is benoemd, wordt op 27 januari 1987 toegewezen aan de algemene diensten, afdeling telefonie, waar ze haar werk verricht in ploegverband en volgens een onregelmatig dienstrooster.

2. Voor 1995 wordt haar de waardering "keuze" toegekend op basis van de beoordeling van de hiërarchische meerderen, die als volgt luidt :

" Mevrouw Chantal BINON voert haar werk als telefoniste naar behoren uit.
Sedert juli is de werksfeer echter enorm verslechterd in een dienst waar in ploegverband wordt gewerkt en waar de sfeer leefbaar moet blijven, aangezien het er anders ondraaglijk wordt".
(D. BINON, eerste hiërarchische meerdere, verzoeksters zus);

" Ik ben het eens met de hierboven verstrekte beoordeling.
Er moet een ernstige inspanning worden gedaan om de relaties te verbeteren, zo niet zal er een weerslag zijn op de beoordeling van 96".
(A. VANCOSSEM, tweede hiërarchische meerdere).

Verzoekster reageert op die beoordeling in een brief die ze op 20 maart 1996 aan de administrateur-generaal zendt. Ze beklemtoont daarin dat niet de manier wordt bekritiseerd waarop ze haar functie als telefoniste uitoefent en dat aan de over haar uitgebrachte beoordeling slechts één enkel voorval ten grondslag ligt, dat verband houdt met haar vakantieregeling tijdens de maand juli 1995; ze wijst er tevens op dat sedertdien de houding van de dienst tegenover haar is gewijzigd.

3. Op 23 juli 1996 richten negen collega's van verzoekster een brief aan de administrateur-generaal waarin ze zich beklagen over betrokkenes arrogant en agressief gedrag en melden "dat het wegens haar humeurigheid en haar uitgesproken kwade trouw praktisch onmogelijk wordt nog met haar samen te werken en een betrouwbare planning op te maken"; de ondertekenaars van die brief vragen dat verzoekster wordt gemuteerd.

4. Als gevolg van die brief verzoekt de administrateur-generaal om een onderzoek en om het advies van een hiërarchische meerdere van verzoekster. Deze laatste bevestigt bij een nota d.d. 7 augustus 1996 dat verzoekster "reeds meer dan anderhalf jaar zorgt voor een negatieve werksfeer binnen de ploeg Telefonie" en stelt voor dat ze ter beschikking van de administratie wordt gesteld.

5. Op 12 en 13 augustus 1996 hoort de directrice van de dienst Personeelszaken enkele collega's en hiërarchische meerderen van verzoekster;

nog anderen worden gehoord op 14, 21, 22 en 26 augustus 1996. Van die gesprekken worden processen-verbaal opgemaakt, die door de betrokkenen worden ondertekend.

6. Op vrijdag 16 augustus 1996 roept de directrice van de dienst Personeelszaken verzoekster mondeling op onverwijld bij haar te komen. Aangezien verzoeksters vakbondsafgevaardigde afwezig is, wordt het onderhoud verdaagd tot maandag 19 augustus. Van dat onderhoud wordt een proces-verbaal opgemaakt, dat op 22 augustus 1996 aan verzoekster wordt gezonden. Daarin staat te lezen dat verzoekster ontvangen wordt "teneinde (haar) indrukken en (haar) uitleg te horen betreffende de verwijten die (haar) collega's ten aanzien van (haar) hebben gemaakt, en waarvan overigens eveneens gewag wordt gemaakt door (haar) hiërarchie" en wordt akte genomen van het standpunt van verzoekster en van haar vakbondsafgevaardigde.

7. Op 3 september 1996 maakt de directrice van de dienst Personeelszaken ter attentie van de administrateur-generaal een verslag op "over de situatie bij de telefonie". In dat verslag worden een aantal punten ten gunste van verzoekster opgesomd, maar ook het feit dat haar collega's eensgezind haar overplaatsing vragen wordt ter sprake gebracht. In het verslag staat tevens te lezen dat twee "blokken" tegenover elkaar staan (verzoekster tegenover haar collega's), dat uit het onderzoek "niet duidelijk kan worden opgemaakt wie in deze zaak de schuld draagt" en dat "uit verscheidene getuigenissen blijkt dat de 4 verschillende niveaus van de hiërarchie de problemen lijken door te verwijzen naar elkaar, zonder ten volle hun verantwoordelijkheid op te nemen". Bij wijze van conclusie meldt de directrice van de dienst Personeelszaken in haar verslag dat ze een nota laat opmaken die aan de administrateur-generaal ter ondertekening zal worden voorgelegd, waarbij verzoekster

ervan in kennis wordt gesteld dat ze bij ordemaatregel overgeplaatst wordt naar de sorteerafdeling van de dienst Post.

8. Diezelfde dag richt de administrateur-generaal van de RTBF de volgende brief aan verzoekster :
" ...

Ik ben ervan in kennis gesteld dat uw collega's eensgezind een klacht hebben ingediend in verband met uw gedrag.

De directie van de dienst Personeelszaken heeft een onderzoek ingesteld; u bent overigens gehoord in aanwezigheid van uw vakbondsafgevaardigde.

Uit het gehele dossier dat de directie van de dienst Personeelszaken mij heeft overgezonden blijkt dat u weliswaar geen enkele beroepsfout kan worden aangerekend, doch dat uw gedrag de goede werking van de dienst in het gedrang brengt. Dat gegeven op zich zou reeds ambtsontheffing in het belang van de dienst wettigen, aangezien het niet mogelijk gebleken is u over te plaatsen buiten de algemene diensten.

Ik wens echter steeds een allerlaatste kans te geven aan personeelsleden in moeilijkheden. Ik heb dan ook beslist u bij ordemaatregel toe te wijzen aan de dienst Post (sorteren). U zal er eveneens werken onder leiding van de heer VANCOSSEM, aan wie ik verzoek u deze brief te overhandigen.

..."

De in die brief vervatte beslissing vormt de bestreden handeling.

9. Op 16 september 1996 richt verzoekster een brief aan de directrice van de dienst Personeelszaken waarin ze zich verbaast over het feit dat te haren aanzien maatregelen zijn getroffen, ofschoon "(haar) opmerkingen en die van (haar) vakbondsafgevaardigde niet zijn opgenomen in het proces-verbaal"; ze meldt dat het tijdens de vergadering van 19 augustus 1996 is dat ze kennis heeft gehad van de tegen haar gerichte petitie, dat ze voorheen geen kennis had van het feit dat te

haren aanzien een onderzoek was ingesteld en dat ze snel en mondeling is opgeroepen om te verschijnen. Ze maakt eveneens opmerkingen over de tekst van het proces-verbaal van de vergadering van 19 augustus 1996.

10. De directrice van de dienst Personeelszaken meldt op 19 september 1996 ontvangst van die brief, waarbij ze erop wijst dat het de administrateur-generaal zelf is die heeft gewenst dat ze dringend wordt gemuteerd, "gelet op het feit dat de problemen als gevolg van (haar) aanwezigheid bij de dienst Telefonie slechts verergeren". Ze voegt bij haar brief de stukken op basis waarvan de beslissing is genomen en wijst erop dat verzoekster haar dossier bij de dienst Personeelszaken kan inzien;

Overwegende dat de partijen het niet eens zijn over de aard zelf van de ten aanzien van verzoekster genomen beslissing; dat het volgens verzoekster om een verborgen tuchtstraf gaat, of, subsidiair, om overplaatsing na terbeschikkingstelling wegens ambtsontheffing in het belang van de dienst, zonder dat ze de voorgeschreven verweermiddelen heeft kunnen aanwenden; dat de verwerende partij harerzijds betoogt dat de bestreden handeling zich aandient als "een maatregel van interne orde, d.w.z. een maatregel die noodzakelijkerwijs gewettigd wordt door het belang van de dienst, die verband houdt met de organisatie en de werking van de diensten van de RTBF, die geen afbreuk doet aan het administratief en geldelijk statuut van verzoekster en die niet tot doel heeft te bestraffen", en dat die maatregel geen rechtshandeling is waartegen beroep bij de Raad van State openstaat;

Overwegende dat de wijziging van de dienst-aanwijzing van een personeelslid, wanneer zulks gebaseerd is op zijn gedrag en zijn bevoegdheden

wijzigt, een ernstige maatregel is die dat lid nadeel kan berokkenen en waartegen bijgevolg een annulatieberoep kan worden ingesteld; dat in het onderhavige geval niet wordt betwist dat verzoeksters dienstaanwijzing gewijzigd is; dat blijkt dat haar bevoegdheden eveneens zijn gewijzigd en dat ze het voordeel verliest van premies die haar werden toegekend voor het werken volgens een onregelmatig dienstrooster; dat zowel uit de bestreden handeling als uit de stukken van het administratief dossier blijkt dat die maatregel genomen is vanwege verzoeksters gedrag; dat de bestreden handeling derhalve niet louter een maatregel van interne orde is, doch een ordemaatregel waartegen beroep openstaat; dat het beroep ontvankelijk is;

Overwegende dat verzoekster een middel, het eerste van haar verzoekschrift, ontleent aan "schending van de algemene administratiefrechtelijke beginselen van behoorlijk bestuur, eerbiediging van de rechten van verdediging, van het redelijkheidsbeginsel"; dat ze uiteenzet dat de bestreden handeling haar nadeel berokkent en op haar gedrag is gebaseerd, en dat de verwerende partij haar derhalve vooraf de gelegenheid had moeten bieden gehoord te worden en haar standpunt uiteen te zetten omtrent de haar ten laste gelegde feiten, en haar daartoe kennis had moeten laten nemen van het volledige dossier dat was samengesteld met het oog op haar verhoor; dat ze aanvoert dat ze onverwijld opgeroepen is om vóór de directrice van de dienst Personeelszaken te verschijnen, zonder dat haar vooraf enige precisering is verstrekt over het onderwerp van het onderhoud, dat ze tijdens het verhoor slechts in kennis is gesteld van een aantal feiten die haar werden verweten, dat ze niet is gehoord door de administrateur-generaal en dat deze zijn beslissing heeft genomen zonder af te wachten dat ze het proces-verbaal van haar verhoor van 19 augustus 1996 had gevisieerd, zodat ze

daarin geen verbeteringen of nadere preciseringen heeft kunnen aanbrengen; dat ze beklemtoont dat de voorbeelden waarop de getuigenissen gebaseerd zijn, meer dan een jaar oud zijn, wat de geloofwaardigheid ervan aantast; dat ze besluit met de woorden dat "de twijfel waarin de zaak is gehuld en de omstandigheden ervan de heer administrateur-generaal tot bijzondere omzichtigheid hadden moeten aanzetten";

Overwegende dat de verwerende partij, onder het voorbehoud van de door haar opgeworpen exceptie van niet-ontvankelijkheid, daarop antwoordt dat ze de verstoring van de dienst redelijkerwijs in aanmerking kon nemen om te beslissen verzoekster te verplaatsen; dat ze van oordeel is dat ze niet gehandeld heeft in strijd met het beginsel van behoorlijk bestuur en ter staving daarvan de volgende punten aanhaalt : verzoeksters mutatie heeft plaatsgehad nadat de betrokkenen zijn ondervraagd, zodat de precieze toedracht van de zaak is kunnen worden achterhaald, ze heeft ervoor gezorgd dat verzoeksters nieuwe functie in overeenstemming was met haar administratief en geldelijk statuut en dat het materiële nadeel berokkend door haar verplaatsing niet overmatig zou zijn in verhouding tot datgene wat het belang van de dienst vereist, en ze heeft alles in het werk gesteld opdat de wijziging van dienstaanwijzing zowel in overeenstemming is met het belang van de dienst als met verzoeksters beroepsverzuhtingen; dat de verwerende partij betoogt dat verzoekster garanties heeft gekregen die gelijkwaardig zijn aan die welke op tuchtrechtelijk gebied bestaan, daar ze kennis heeft gekregen van de tegen haar geuite grieven, daar ze ervan op de hoogte gebracht is dat een wijziging van de dienstaanwijzing overwogen werd en ze haar opmerkingen en die van haar vakbondsafgevaardigde heeft kunnen aanvoeren, die in het proces-verbaal zijn opgetekend; dat ze beklemtoont dat verzoekster vóór noch

na haar verhoor gevraagd heeft haar persoonlijk dossier te mogen inkijken; dat ze eveneens aanvoert dat de omstandigheid dat de bestreden maatregel genomen is zonder dat gewacht is tot verzoekster het door haar geveiseerde proces-verbaal van verhoor teruggezonden had niet ter zake dient, aangezien betrokkene getalmd heeft met het terugzenden van het proces-verbaal en het dringend was een beslissing te nemen, en bovendien verzoekster niet op ernstige wijze betwist dat het onderhoud niet waarheidsgetrouw is weergegeven; dat de verwerende partij in haar laatste memorie eraan toevoegt dat ook al was verzoekster na al haar collega's gehoord, de beslissing niet verschillend had kunnen zijn, daar de bedoelde collega's eensgezind van oordeel waren dat verzoeksters aanwezigheid in de dienst de werking ervan onmogelijk maakte;

Overwegende dat een maatregel, zelfs al betreft het een ordemaatregel, genomen wegens het gedrag van een personeelslid pas kan worden getroffen nadat aan betrokkene de mogelijkheid is geboden zijn standpunt uiteen te zetten; dat te dien einde het personeelslid duidelijk in kennis moet worden gesteld van de grieven die hem ten laste worden gelegd en dat het kennis moet kunnen nemen van zijn dossier en van de verklaringen die aanleiding hebben gegeven tot het in gang zetten van de procedure;

Overwegende dat in het onderhavige geval verzoekster mondeling is opgeroepen om door de directeur-generaal te worden gehoord; dat uit geen enkel gegeven in het dossier blijkt dat haar zou zijn medegedeeld waarover dat verhoor handelde; dat verzoekster, die op een vrijdag is opgeroepen, eerst voor de dag zelf, en vervolgens voor de daaropvolgende maandag, niet de gelegenheid gehad heeft haar dossier in te kijken, dat tijdens het weekeinde niet toegankelijk

was; dat dat dossier toen bovendien onvolledig was, daar verscheidene collega's van verzoekster pas na haar zijn gehoord; dat daaruit volgt dat verzoekster niet in de gelegenheid gesteld is haar standpunt naar behoren uiteen te zetten; dat de door de verwerende partij aangevoerde eensgezindheid als antwoord op die vaststelling niet ter zake doet, daar verzoekster, toen ze is gehoord, niet op de hoogte was van die eensgezindheid en het niet als vaststaand kan worden beschouwd dat, indien ze zulks geweten had, ze geen enkel argument zou hebben aangehaald dat tot gevolg had kunnen hebben dat een andersluidende beslissing zou worden genomen; dat het middel gegrond is;

Overwegende dat er geen grond is om het tweede middel van het verzoekschrift te onderzoeken, daar het, gesteld dat het gegrond is, geen ruimere nietigverklaring kan meebrengen,

B E S L U I T :

Artikel 1.

Vernietigd wordt de beslissing d.d. 3 september 1996 van de administrateur-generaal van de RTBF om Chantal BINON toe te wijzen aan de dienst Post (sorteren).

Artikel 2.

De kosten, bepaald op 4.000 frank, komen ten laste van de verwerende partij.

Aldus uitgesproken te Brussel, in openbare terechtzitting, op zestien september 1900 negenennegentig door :

de Hr. GEUS, kamervoorzitter,
mevr. DAURMONT, staatsraad,
mevr. GEHLEN, staatsraad,
mevr. HONDERMARCQ, griffier.

De Griffier,

De Voorzitter,

M.-Cl. HONDERMARCQ.

J.-Cl. GEUS.

VERTALING OVEREENKOMSTIG ARTIKEL 63,
EERSTE LID, VAN DE WETTEN OP DE RAAD VAN STATE,
GECOÖRDINEERD OP 12 JANUARI 1973.